



culture 21

Agenda 21 for culture
Agenda 21 de la culture
Agenda 21 de la cultura

**Komitet ds. Kultury Zjednoczonych Miast i
Samorządów Lokalnych**

Agenda 21 dla kultury



Ajuntament de Barcelona
Barcelona Cultura



United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos

Komitet ds. Kultury Zjednoczonych Miast i
Samorządów Lokalnych

Agenda 21 dla kultury



Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura



United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos



culture 21

Agenda 21 for culture
Agenda 21 de la cultura
Agenda 21 de la cultura

Agenda 21 dla Kultury stanowi pierwszy dokument o zasięgu międzynarodowym zalecający opracowanie podstaw przedsięwzięcia miast oraz samorządów lokalnych, którego celem jest rozwój kulturalny.

Agenda 21 została przyjęta przez miasta oraz samorzady lokalne na całym świecie w celu ochrony praw człowieka i różnorodności kulturowej, promocji zrównoważonego rozwoju oraz demokracji bezpośredniej, jak również w celu stworzenia warunków sprzyjających pokojowi. Została ona przyjęta na IV Forum Władz Lokalnych poświęconemu Włączeniu Społecznym Porto Alegre, które odbyło się w Barcelonie 8 maja 2004 w ramach Forum Kultur.

Stowarzyszenie Zjednoczone Miasta oraz Samorzady Lokalne (UCLG) przyjęło Agendę 21 dla Kultury jako dokument referencyjny w procesie formułowania programów kulturalnych oraz po jej zatwierdzeniu podjęło się roli koordynatora procesu. UCLG pełni funkcję Grupy Roboczej ds. kultury oraz występuje w roli łącznika pomiędzy miastami i samorządami lokalnymi przypisując kulturze kluczową pozycję w procesach rozwojowych.

Coraz więcej miast oraz samorządów lokalnych na całym świecie stosuje się do zaleceń Agendy 21 dla Kultury. Wzbudziła ona zainteresowanie organizacji międzynarodowych, rządów państwowych oraz społeczeństwa.

Dokumenty Agendy 21 dla Kultury zostały przetłumaczone na język polski przy wsparciu Miasta Bydgoszczy



W jaki sposób przyjąć Agendę 21 dla Kultury w samorządzie lokalnym

Około 400 miast, samorządów lokalnych i organizacji z całego świata jest związanych z Agendą 21 dla Kultury. Całościowa lista jest okresowo aktualizowana na stronie internetowej.

Formalne przyjęcie Agendy 21 dla Kultury przez samorząd lokalny niesie ze sobą ogromne znaczenie: stanowi ono przedsięwzięcie realizowane we współpracy z mieszkańcami mające na celu zapewnienie kluczowego miejsca kulturze w politykach miast, będąc jednocześnie znakiem solidarności oraz współpracy między miastami oraz władzami lokalnymi na całym świecie.

Standardowy formularz przyjęcia Agendy 21 dla Kultury znajduje się na stronie internetowej. W celu zapewnienia, iż poszczególne uchwały o przyjęciu Agendy 21 dla Kultury są na bieżąco aktualizowane, miasta i samorzady lokalne są uprzejmie proszone o przesłanie kopii uchwał Rady Miasta do:

- Międzynarodowego Sekretariatu Zjednoczonych Miast oraz Samorządów Lokalnych (UCLG): info@cities-localgovernments.org,
- Sekretariatu Komitetu ds. Kultury UCLG: agenda21cultura@bcn.cat,

Ponadto zaleca się przesłanie kopii uchwały do:

- Sekretarza Generalnego Stowarzyszenia Miast lub Władz Lokalnych w danym kraju
- Ministra Kultury w danym kraju.

Jak wdrożyć Agendę 21 dla Kultury w samorządzie lokalnym

Agenda 21 dla Kultury zapewnia każdemu miastu możliwość wykreowania długoterminowej wizji kultury jako podstawy rozwoju. Dokument pt. „Porady dotyczące lokalnego wdrożenia Agendy 21 dla Kultury” zarysowuje ogólne koncepcje, rozważania oraz sugestie związane z 4 poszczególnymi narzędziami:

- Lokalną strategią kultury
- Kartą praw i obowiązków kulturalnych
- Radą Kultury
- Oceną oddziaływania kulturalnego

Pełną wersję dokumentu „Porady dotyczące lokalnego wdrożenia Agendy 21 dla Kultury” można pobrać ze strony internetowej.

W jaki sposób dołączyć do Komitetu ds. kultury Zjednoczonych Miast i Samorządów

Rejestracja w Komitecie ds. kultury Zjednoczonych Miast i Samorządów Lokalnych jest możliwa poprzez formularz, który można otrzymać po skontaktowaniu się z adresem:

info@cities-localgovernments.org

Treść Agendy 21 dla Kultury

Agenda 21 dla Kultury składa się z 67 artykułów podzielonych na trzy główne części.

Część „Zasady” (16 artykułów) opisuje związek pomiędzy kulturą, a prawami człowieka, różnorodnością, zrównoważonym rozwojem, demokracją bezpośrednią oraz pokojem. Część „Zobowiązania” (29 artykułów) skupia się na zakresie odpowiedzialności samorządów lokalnych oraz opisuje szczegółowo kroki, które należy podjąć w celu umieszczenia polityk kulturalnych w centrum uwagi. Część „Zalecenia” (22 artykuły) mówi o konieczności przywrócenia kulturze należnego miejsca oraz postuluje jej uwzględnienie w programach, budżetach oraz planach organizacyjnych władz lokalnych lub państwowych oraz domaga się uznania znaczenia kultury przez organizacje międzynarodowe.

Treść Agendy 21 dla kultury można przedstawić tematycznie.

KULTURA ORAZ PRAWA CZŁOWIEKA

- Kultura i rozwój człowieka. Różnorodność kulturowa jako „środek dostępu do satysfakcjonującego bytu intelektualnego, uczuciowego, moralnego i duchowego”.
- Prawa kulturalne stanowią integralną część praw człowieka. „Nikt nie może wykorzystywać różnic kulturowych do naruszania lub ograniczania praw człowieka zagwarantowanych przez prawo międzynarodowe”.
- Mechanizmy, instrumenty oraz środki gwarantujące wolność słowa.
- Zachęcanie artystów do angażowania się w życie miasta, wzmocnienie więzi społecznych oraz poprawa jakości życia, zwiększanie kreatywności oraz zdolności krytycznych wszystkich obywateli.

KULTURA ORAZ RZĄD

- Nowa kluczowa rola kultury w społeczeństwie. Zatwierdzenie polityk kulturalnych.
- Jakość rozwoju lokalnego zależy od przeplatania się polityk kulturalnych z innymi politykami społecznymi.
- Samorząd lokalny: wspólna odpowiedzialność obywatelska, społeczeństwo obywatelskie oraz organy rządowe.
- Poprawa mechanizmów oceniania w kulturze. System wskaźników kulturowych.
- Znaczenie sieci kulturowych oraz współpracy międzynarodowej.
- Uczestnictwo samorządów lokalnych w ogólnokrajowych politykach oraz programach kulturowych.

KULTURA, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ORAZ OBSZAR

- Różnorodność kulturowa równie ważna dla człowieka, co różnorodność biologiczna dla natury.
- Różnorodność ekspresji kulturowej stanowi bogactwo. Doniosłe znaczenie obszernego ekosystemu kulturalnego obejmującego różnorodność źródeł, uczestników oraz treści.
- Dialog, koegzystencja oraz międzykulturowość jako podstawowe zasady dynamiki relacji obywatelskich.
- Przestrzeń publiczna jako przestrzeń kulturalna.

KULTURA ORAZ AKTYWIZACJA SPOŁECZNA

- Dostęp do kultury na wszystkich etapach życia.
- Ekspresja jako podstawowy wymiar ludzkiej godności oraz aktywizacji społecznej bez względu na płeć, pochodzenie, status materialny oraz inne cechy mogące stanowić przedmiot dyskryminacji.
- Poszerzanie grona odbiorców oraz zachęcanie do uczestnictwa w kulturze jako ważne elementy społeczeństwa obywatelskiego.

KULTURA I GOSPODARKA

- Dostrzeganie gospodarczego wymiaru kultury. Znaczenie kultury jako czynnika odgrywającego rolę w tworzeniu dobrobytu oraz wspomagającego rozwój gospodarczy.
- Finansowanie kultury z różnych źródeł, takich jak subsydia, fundusze kapitałowe, mikrokredyty lub zachęty podatkowe.
- Strategiczny wkład przemysłów kulturalnych oraz lokalnych mediów w kształtowanie tożsamości lokalnej, zapewnienie ciągłości działań kreatywnych oraz tworzenie miejsc pracy.
- Tworzenie relacji pomiędzy ośrodkami kulturalnymi oraz organizacjami.
- Respektowanie oraz zagwarantowanie praw autorom oraz artystom oraz zapewnienie im godziwego wynagrodzenia.

Strona internetowa <http://www.agenda21culture.net> zawiera wszystkie materiały, takie jak tłumaczenia dokumentu w kilku językach, artykuły, publikacje, wiadomości oraz wydarzenia.

Agenda 21 dla kultury

Zobowiązania miast oraz samorządów lokalnych dotyczące rozwoju kulturalnego

My, miasta oraz samorzady lokalne na całym świecie, popierające prawa człowieka, różnorodność kulturową, zrównoważony rozwój, demokrację bezpośrednią oraz tworzenie warunków sprzyjających pokojowi, zgromadzeni w Barcelonie w dniu 7 i 8 maja 2004 na IV Forum Samorządów Lokalnych Porto Alegre na rzecz Włączenia Społecznego odbywającego się w ramach Powszechnego Forum Kultury – Barcelona 2004, przyjmujemy niniejszą Agendę 21 dla kultury jako dokument referencyjny w procesie formułowaniu naszych społecznych polityk kulturowych, oraz jako wkład w kulturowy rozwój ludzkości.

I. Zasady

1. Różnorodność kulturowa jest największym dziedzictwem ludzkości. Jest ona wynikiem tysięcy lat historii, owocem wspólnego wkładu wszystkich ludzi poprzez ich języki, wyobrażenia, technologie, zwyczaje oraz to, co udało im się stworzyć na przestrzeni tych lat. Kultura przybiera różne formy jako odpowiedź na dynamiczne modele relacji społecznych oraz powiązań terytorialnych. Różnorodność kulturowa to „środek dostępu do satysfakcjonującego bytu intelektualnego, uczuciowego, moralnego i duchowego” (Deklaracja UNESCO o Różnorodności Kulturowej, artykuł 3) oraz jeden z najważniejszych elementów transformacji miejskiej oraz społecznej rzeczywistości.
2. Istnieją oczywiste polityczne analogie pomiędzy sprawami kulturalnymi oraz ekologicznymi, jako że zarówno kultura, jak i środowisko są dla nas równie bezcenne. Obecne modele rozwoju gospodarczego, które za bardzo opierają się na surowcach naturalnych oraz wspólnych towarach są przyczyną coraz większej obawy o środowisko. Rio de Janeiro 1992, Aalborg 1994 oraz Johannesburg 2002 były kamieniami milowymi z punktu widzenia jednego z najważniejszych wyzwania, z którym przyszło zmierzyć się ludzkości, a mianowicie zrównoważonym rozwojem. Obecna sytuacja jest również dowodem na to, iż różnorodność kulturowa na świecie zagrożona jest ze strony globalizacji, która normalizuje oraz wyklucza. Zgodnie z Deklaracją UNESCO: „Różnorodność kulturowa jako źródło wymiany, innowacyjności i kreatywności jest dla rodzaju ludzkiego równie niezbędna jak różnorodność biologiczna dla przyrody” (Deklaracja UNESCO o Różnorodności Kulturowej, artykuł 1).

-
3. Samorządy lokalne dostrzegają, że prawa kulturalne stanowią integralną część praw człowieka odnosząc się do Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka (1984), Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (1966) oraz Deklaracji UNESCO o Różnorodności Kulturowej (2001). Dostrzegają one również, że wolność kulturowa jednostek oraz społeczeństw stanowi istotny warunek demokracji. Nikt nie może wykorzystywać różnic kulturowych do naruszania lub ograniczania praw człowieka zagwarantowanych przez prawo międzynarodowe.
 4. Samorządy lokalne na całym świecie pełnią rolę ważnych pośredników będąc jednocześnie obrońcami oraz propagatorami zwiększenia praw człowieka. Reprezentują one również obywateli świata oraz opowiadają się za demokratycznymi systemami oraz instytucjami na całym świecie. Samorządy lokalne współpracują między sobą wymieniając się strategiami i doświadczeniami oraz koordynując swoje działania.
 5. Rozwój kulturalny zależy od szeregu czynników społecznych. Podstawowe zasady dobrego zarządzania obejmują przejrzystość informacji oraz społeczne uczestnictwo w formowaniu polityk kulturowych, podejmowaniu decyzji oraz ocenie programów oraz projektów.
 6. Konieczność tworzenia warunków sprzyjających pokojowi musi iść ramię w ramię ze strategiami rozwoju kulturowego. Wojna, terroryzm, ucisk oraz dyskryminacja są przejawami nietolerancji, które należy potępiać i wykorzeniać.
 7. Miasta oraz obszary lokalne stanowią uprzywilejowane środowisko dla stale ewoluującej inwencji kulturalnej oraz kreatywnej różnorodności, gdzie spotkanie pomiędzy wszystkim tym, co różne i inne (pochodzenie, wizje, wiek, płeć, grupy etniczne oraz klasy społeczne) stanowi element umożliwiający pełny rozwój człowieka. Dialog pomiędzy tożsamością oraz różnorodnością, tym, co indywidualne i grupowe, jest istotnym czynnikiem niezbędnym do zagwarantowania zarówno globalnego obywatelstwa kulturalnego, jaki i przetrwania różnorodności lingwistycznej oraz rozwoju kultur.
 8. Koegzystencja w miastach jest wspólną odpowiedzialnością obywateli, społeczności oraz samorządów lokalnych. Regulacje prawne odgrywają znaczącą rolę, ale nie są one jedynym sposobem na uregulowanie współżycia społecznego w miastach. Deklaracja Praw Człowieka (artykuł 29) mówi, że „Każdy człowiek ma obowiązki wobec społeczeństwa, bez którego niemożliwy jest swobodny i pełny rozwój jego osobowości.”
 9. Dziedzictwo kulturowe, zarówno to namacalne, jak i nienamacalne, świadczy o ludzkiej kreatywności oraz tworzy fundamenty tożsamości człowieka. W pojęciu życia kulturalnego zawiera się zarówno umiejętność doceniania oraz pielęgnowania tradycji wszystkich narodów, jak również umiejętność wspierania procesu tworzenia oraz innowacji endogenicznych form kulturalnych. Powyższe cechy wykluczają narzucanie sztywnych modeli kulturowych.

-
10. Afirmacja kultur oraz akceptacja polityk wspierających ich uznanie stanowią istotny czynnik w zrównoważonym rozwoju miast oraz ich ludzkiego, gospodarczego, politycznego oraz społecznego wymiaru. Istotą społecznych polityk kulturalnych jest potrzeba współczesnych społeczeństw. Jakość rozwoju regionalnego zależy od powiązań pomiędzy polityką kulturalną oraz innymi politykami – społeczną, gospodarczą, edukacyjną, środowiskową oraz planami urbanistycznymi.
 11. Polityki kulturalne muszą dążyć do osiągnięcia równowagi pomiędzy interesami publicznymi oraz prywatnymi, rolami publicznymi oraz instytucjonalizacją kultury. Nadmierna instytucjonalizacja lub zbyt duża dominacja rynku jako jedyne dystrybutora środków kulturalnych wiąże się z ryzykiem oraz utrudnia dynamiczny rozwój systemów kulturalnych. Autonomiczna inicjatywa obywateli, indywidualna lub ze strony jednostek społecznych lub organizacji, stanowi podstawę wolności kulturowej.
 12. Właściwa ocena ekonomiczna tworzenia oraz dystrybucji dóbr kulturowych – amatorskich lub profesjonalnych, rzemieślniczych lub przemysłowych, indywidualnych lub zbiorowych – jest w dzisiejszym świecie decydującym czynnikiem w procesie emancypacji, gwarancją różnorodności oraz czynnikiem umożliwiającym stworzenie demokratycznego prawa do zadeklarowania swojej tożsamości w relacjach pomiędzy kulturami. Zgodnie z Deklaracją UNESCO o Różnorodności Kulturowej (artykuł 8), dobra kulturowe oraz usługi, „będąc nośnikami tożsamości, wartości i treści, nie mogą być uznane za zwyczajne towary lub dobra konsumpcyjne”. Istotne jest również podkreślenie znaczenia kultury jako czynnika umożliwiającego tworzenie dobrobytu oraz stymulującego rozwój gospodarczy.
 13. Dostęp do kulturalnego oraz symbolicznego wszechświata na wszystkich etapach życia, począwszy od dzieciństwa i skończywszy na starości, jest fundamentalnym elementem w kształtowaniu wrażliwości, ekspresyjności oraz umiejętności współżycia, jak również w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Tożsamość kulturalna każdej jednostki ma charakter dynamiczny.
 14. Pozyskanie informacji przez obywateli oraz ich późniejsze przekształcenie w wiedzę jest działaniem o charakterze kulturalnym. Tak więc, wolny od dyskryminacji dostęp do środków ekspresji, środków technologicznych oraz informacyjnych, jak również tworzenie sieci współpracy kulturalnej wzmacnia zbiorowe dziedzictwo społeczeństwa oparte na wiedzy.
 15. Praca jest jedną z podstawowych sfer ludzkiej kreatywności. Należy uznać oraz rozwijać aspekt kulturowy pracy. Organizacja pracy oraz działania przedsiębiorców muszą uwzględniać aspekt kulturowy jako jeden z podstawowych elementów ludzkiej godności oraz zrównoważonego rozwoju.
 16. Przestrzeń publiczna stanowi dobro zbiorowe należące do wszystkich obywateli. Nie można zabraniać żadnej jednostce lub grupie wolnego korzystania z tej przestrzeni, pod warunkiem, że respektują zasady przyjęte przez poszczególne miasta.

II. Zobowiązania

17. Opracowanie polityk promujących różnorodność kulturową w celu zagwarantowania szerokiego dostępu do różnych kultur oraz promowanie wszystkich kultur, w szczególności kultur mniejszościowych lub zagrożonych, w środkach masowego przekazu, jak również wspieranie koprodukcji oraz wymiany doświadczeń unikając hegemonii.
18. Popieranie oraz promocja, za pomocą różnych środków oraz instrumentów, ochrony oraz poszerzania zasobu dóbr kulturowych zapewniając globalny dostęp do tych dóbr, zwiększając kreatywność wszystkich obywateli, poszerzając zakres różnorodności lingwistycznej, promując ekspresję artystyczną, poszukując nowych form wyrazu oraz eksperymentując z nowymi językami sztuki. Przeformułowanie oraz interakcja pomiędzy tradycjami oraz wdrożenie mechanizmów zarządzania kulturalnego w celu znajdowania nowych organizacji kulturalnych oraz nowych talentów artystycznych oraz zachęcania ich do realizacji artystycznej. Zaangażowanie samorządów lokalnych w pozyskiwanie oraz poszerzanie grona odbiorców kultury oraz promowanie uczestnictwa w kulturze jako istotnego elementu społeczeństwa obywatelskiego.
19. Wdrażanie odpowiednich instrumentów w celu zagwarantowania demokratycznego uczestnictwa obywateli w formułowaniu, realizacji oraz ocenie polityk kulturalnych.
20. Zagwarantowanie wsparcia finansowego kultury za pomocą niezbędnych instrumentów. Szczególną uwagę należy zwrócić tutaj na bezpośrednie dotacje na programy publiczne oraz usługi, wsparcie działań prywatnych przedsiębiorstw poprzez subsydia, oraz nowsze formy finansowania takie, jak mikrokredyty, fundusze z ryzykiem kapitałowym itp. Można również rozważyć stworzenie systemów prawnych oferujących zachęty podatkowe dla firm inwestujących w kulturę, pod warunkiem, że działają one w interesie publicznym.
21. Stworzenie przestrzeni do dialogu pomiędzy różnymi orientacjami duchowymi i religijnymi żyjącymi obok siebie na danym obszarze oraz pomiędzy grupami reprezentującymi te orientacje i władzami publicznymi w celu zagwarantowania prawa do wolności słowa oraz harmonijnego współżycia.
22. Promocja ekspresji kulturowej jako podstawowego aspektu godności ludzkiej oraz włączania społecznego niezależnie od płci, wieku, pochodzenia, niepełnosprawności, pozycji materialnej oraz innych elementów mogących stanowić przedmiot dyskryminacji uniemożliwiającej korzystanie z pełnej wolności. Walka z izolacją społeczną jest walką o godność wszystkich ludzi.
23. Zachowanie ciągłości kulturowej oraz rozwój kultur lokalnych powiązanych historycznie oraz interaktywnie z danym obszarem.
24. Zagwarantowanie ekspresji kulturowej oraz aktywizacja społeczna imigrantów lub ludzi z innych obszarów. Podejmowanie przez samorzady lokalne wysiłków w celu umożliwienia imigrantom dostępu oraz uczestnictwa w kulturze społeczeństwa kraju, w którym mieszkają. Tego rodzaju obustronne zaangażowanie jest podstawą współżycia oraz procesów międzykulturowych, które, w rzeczy samej, przyczyniają się do tworzenia tożsamości danego miasta.

-
25. Wspieranie wdrażania form „oceny wpływu kulturowego” jako obowiązkowy element publicznych oraz prywatnych inicjatyw mających na celu wprowadzenie istotnych zmian w życiu kulturalnym miast.
 26. Uwzględnianie parametrów kulturalnych w planowaniu urbanistycznym oraz regionalnym, opracowywanie i wdrażanie zasad oraz regulacji prawnych niezbędnych z punktu widzenia ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz spuścizny przeszłych pokoleń.
 27. Promocja przestrzeni publicznej miasta oraz wspieranie wykorzystywania tej przestrzeni jako przestrzeni kulturowej interakcji oraz koegzystencji. Wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę estetyki miejsc publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej.
 28. Podejmowanie działań w celu decentralizacji polityk kulturalnych oraz środków, uwzględnianie kreatywnej oryginalności tzw. peryferii, zwracanie szczególnej uwagi na wrażliwe sektory społeczne oraz obrona prawa wszystkich obywateli do dostępu do kultury oraz wiedzy z wykluczeniem wszelkich form dyskryminacji. Nie oznacza to unikania odpowiedzialności, w szczególności odpowiedzialności za finansowanie wszelkich projektów decentralizacyjnych.
 29. Zapewnienie koordynacji pomiędzy politykami kulturalnymi samorządów lokalnych na danym terytorium, prowadzenie dialogu uwzględniającego tożsamość każdego organu władzy, ich wkład oraz efektywność usług świadczonych na rzecz obywateli.
 30. Zwiększanie strategicznej roli przemysłów kulturalnych oraz mediów lokalnych w kreowaniu tożsamości lokalnej, utrzymywaniu kreatywności oraz tworzeniu miejsc pracy.
 31. Promocja uspołecznienia, dostęp do projektów oraz lokalnego lub globalnego dziedzictwa kulturowego. Technologie informacyjne oraz komunikacyjne powinny być wykorzystywane jako narzędzia do tworzenia wiedzy kulturowej dostępnej dla wszystkich obywateli.
 32. Wdrażanie polityk, których celem jest promocja dostępu do lokalnych mediów publicznych oraz rozwój tych mediów zgodnie z interesami społeczeństwa z zachowaniem zasad pluralizmu, przejrzystości oraz odpowiedzialności.
 33. Tworzenie mechanizmów, instrumentów oraz środków gwarantujących wolność słowa.
 34. Respektowanie oraz gwarantowanie praw moralnych autorom oraz artystom oraz zapewnienie im godziwego wynagrodzenia.
 35. Zachęcanie twórców oraz artystów do zaangażowania się w życie miasta oraz regionu poprzez identyfikację problemów oraz istniejących w społeczeństwie konfliktów, poprawa współżycia oraz jakości życia, zwiększanie kreatywności oraz zdolności krytycznych wszystkich obywateli, w szczególności podejmowanie współpracy w celu rozwiązywania problemów, z którymi borykają się poszczególne miasta.
 36. Wdrożenie polityk oraz realizacja inwestycji promujących czytanie oraz dystrybucję książek, jak również umożliwienie wszystkim obywatelom pełnego dostępu do literatury światowej i lokalnej.

-
37. Promocja publicznego oraz zbiorowego charakteru kultury oraz zachęcanie całej społeczności miejskiej do kontaktu z wszelkimi formami ekspresji umożliwiającymi kontakty społeczne: przedstawienia na żywo, filmy, festiwale itp.
 38. Koordynacja polityki kulturalnej oraz edukacyjnej, wspieranie kreatywności oraz wrażliwości, tworzenie relacji pomiędzy ekspresją kulturalną na danym obszarze oraz systemem edukacyjnym.
 39. Zagwarantowanie niepełnosprawnym możliwości korzystania z dóbr oraz ofert kulturalnych, umożliwianie im dostępu do usług kulturalnych oraz uczestnictwa w różnych formach aktywności kulturalnej.
 40. Tworzenie relacji pomiędzy ośrodkami kulturalnymi oraz innymi jednostkami, takimi jak uniwersytety, organizacje oraz instytuty badawcze.
 41. Promocja programów mających na celu popularyzację kultury naukowej oraz technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem faktu, iż etyczne, społeczne, ekonomiczne oraz polityczne zagadnienia będące wynikiem potencjalnych zastosowań nowej wiedzy naukowej leżą w interesie publicznym.
 42. Stworzenie instrumentów prawnych oraz podjęcie działań w celu ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez stosowanie spisów, rejestrów, katalogów, jak również promocja i popularyzacja świadomości dziedzictwa kulturowego za pomocą takich form jak wystawy lub przewodniki.
 43. Ochrona oraz popularyzacja lokalnego dziedzictwa dokumentalnego tworzonego w publicznej sferze lokalnej/regionalnej, z własnej inicjatywy lub we współpracy z jednostkami publicznymi lub prywatnymi, dostarczanie bodźców do tworzenia miejskich oraz regionalnych programów w tym zakresie.
 44. Zachęcanie wszystkich obywateli na całym świecie do swobodnej eksploracji dziedzictwa kulturowego. Promowanie, we współpracy ze specjalistami z danego sektora, form turystycznych respektujących kulturę oraz obyczaje odwiedzanych miejscowości oraz obszarów.
 45. Tworzenie oraz wdrażanie polityk wspomagających procesy multilateralne w oparciu o zasadę wzajemności. Międzynarodowa współpraca kulturalna stanowi niezbędne narzędzie w tworzeniu społeczności promującej swobodny przepływ artystów i osób zaangażowanych w kulturę, szczególnie przez północną/południową granicę, oraz ma istotny wkład w dialog międzyludzki w celu przezwyciężenia różnic spowodowanych kolonizacją oraz osiągnięcia integracji międzyregionalnej.

III. Zalecenia

DLA SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

46. Zachęcamy wszystkie samorządy lokalne do przedstawienia niniejszego dokumentu do zatwierdzenia przez organy ustawodawcze oraz do przeprowadzenia szerszej debaty ze społecznościami lokalnymi.
47. Promowanie kultury jako kluczowego elementu polityk lokalnych oraz promocja projektu Agendy 21 dla kultury w każdym mieście lub regionie w ścisłej koordynacji z procesami partycypacji społecznej oraz planowaniem strategicznym.
48. Przedstawianie propozycji dotyczących osiągnięcia zgodności pomiędzy mechanizmami zarządzania kulturalnego i innymi poziomami instytucjonalnymi respektując niezmiennie zasadę subsydiarności.
49. Realizacja przed rokiem 2006 propozycji w zakresie systemu wskaźników kulturalnych uzasadniających wprowadzenie niniejszej Agendy 21 dla kultury z włączeniem metod umożliwiających monitorowanie oraz porównywanie.

DLA KRAJOWYCH ORGANÓW RZĄDOWYCH

50. Tworzenie instrumentów interwencji publicznej w obszarze kulturalnym, uwzględnianie wzrostu potrzeb kulturalnych obywateli, bieżącego niedoboru programów kulturalnych oraz środków, jak również istotnego znaczenia alokacji środków budżetowych. Ponadto, konieczność podejmowania działań w kierunku przeznaczania co najmniej 1% budżetu krajowego na kulturę.
51. Tworzenie odpowiednich mechanizmów wykorzystywanych w procesie prowadzenia konsultacji oraz zawierania porozumień z samorządami lokalnymi, bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostek organizacyjnych, w celu wprowadzania nowych regulacji prawnych, zasad oraz systemów finansowania w obszarze kulturalnym.
52. Unikanie porozumień handlowych ograniczających swobodny rozwój kultury oraz wymianę dóbr oraz usług kulturalnych na równych warunkach.
53. Zatwierdzanie ustaleń prawnych mających na celu uniknięcie koncentracji przemysłów kulturalnych oraz komunikacyjnych oraz promocję współpracy, w szczególności w obszarze produkcji, z lokalnymi oraz regionalnymi przedstawicielami oraz agentami.
54. Zagwarantowanie informacji o pochodzeniu dóbr kulturowych na danym obszarze oraz podjęcie kroków w celu zapobieżenia nielegalnemu przemytowi dóbr stanowiących dziedzictwo kulturowe innych narodów.
55. Wdrażanie na poziomie krajowym międzynarodowych porozumień o różnorodności kulturowej, w szczególności Powszechnej Deklaracji UNESCO o Różnorodności Kulturowej zatwierdzonej na 31 Konferencji Ogólnej w listopadzie 2001 oraz Planu Działania realizowanego w ramach polityk kulturalnych przyjętego na Konferencji Międzyrządowej w Sztokholmie (1998).

DLA ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH

ORGANIZACJE MIEJSKIE

56. Dla Zjednoczonych Miast oraz Samorządów Lokalnych: przyjęcie niniejszej Agendy 21 dla Kultury jako dokumentu referencyjnego w procesie formułowania własnych programów kulturalnych oraz pełnienie roli koordynatorów procesu po jej przyjęciu.
57. Dla kontynentalnych stowarzyszeń kulturalnych obejmujących miasta oraz samorządy lokalne (w szczególności te, które promowały Agendę 21, takich jak Interlocal, Eurocities, Sigma lub Mercociudades): uwzględnienie niniejszego dokumentu w działaniach oraz programach.

PROGRAMY ORAZ PRZEDSTAWICIELSTWA NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

58. Dla UNESCO: zatwierdzenie niniejszej Agendy 21 dla Kultury, jako dokumentu referencyjnego w realizacji prac przygotowawczych nad międzynarodowym instrumentem prawnym lub Konwencją UNESCO o Różnorodności Kulturowej zaplanowanych na rok 2005.
59. Dla UNESCO: zatwierdzenie miast jako obszarów objętych zasadą różnorodności kulturowej, w szczególności jej aspektów związanych z koegzystencją, demokracją oraz aktywacją społeczną, umożliwianie samorządom lokalnym uczestnictwa w programach UNESCO.
60. Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP): pogłębienie analizy kulturalnej oraz opracowanie wskaźników kulturowych oraz włączenie ich do obliczeń wskaźnika rozwoju społecznego (HDI).
61. Dla Wydziału Gospodarki oraz Spraw Społecznych – Część Zrównoważony Rozwój odpowiedzialny za monitorowanie Agendy 21: opracowanie kulturalnego aspektu zrównoważonego rozwoju zgodnego z zasadami oraz zobowiązaniami niniejszej Agendy 21 dla Kultury.
62. Dla Narodów Zjednoczonych – HABITAT: potraktowanie niniejszego dokumentu jako podstawy do określenia znaczenia aspektu kulturalnego polityk miejskich.
63. Dla Komitetu ONZ ds. Praw Gospodarczych, Społecznych oraz Kulturalnych: włączenie wymiaru miejskiego do swoich analiz w zakresie relacji pomiędzy prawami kulturowymi oraz prawami człowieka.

ORGANIZACJE MIĘDZYRZĄDOWE ORAZ PONADNARODOWE

64. Dla Światowej Organizacji Handlu: wyłączenie dóbr kulturowych oraz usług ze swoich negocjacji. Wymiana dóbr i usług kulturowych wymaga stworzenia nowego międzynarodowego instrumentu prawnego, takiego jak Konwencja Różnorodności Kulturowej planowana na 2005.

-
65. Dla organizacji kontynentalnych (Unia Europejska, Mercosur, Unia Afrykańska, Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej): przypisanie kulturze kluczowej roli. Respektowanie narodowych kompetencji oraz subsydiarności, potrzeba stworzenia kontynentalnej polityki kulturalnej opartej na zasadach legalności ingerencji publicznej w kulturę, różnorodności, uczestnictwa, demokracji oraz tworzenia kontaktów.
 66. Dla multilateralnych organów ustanowionych na zasadach podobieństw kulturowych (np. Rada Europy, Liga Państw Arabskich, Organizacja Państw Krajów Iberoamerykańskich, Międzynarodowa Organizacja Frankofonii, Wspólnota Narodów Brytyjskich, Wspólnota Krajów Portugalskojęzycznych, Unia Łacińska): promocja dialogu oraz wspólne projekty prowadzące do większego zrozumienia pomiędzy cywilizacjami oraz tworzenie wspólnej wiedzy i zaufania jako podstawy pokoju.
 67. Dla Międzynarodowej Sieci Współpracy Kulturalnej w zakresie Polityk Kulturalnych (kraje oraz ministrowie kultury) oraz Międzynarodowej Sieci Współpracy Kulturalnej w zakresie Różnorodności Kulturowej (stowarzyszenie artystów): traktowanie miast jako fundamentalnych obszarów różnorodności kulturowej, opracowanie mechanizmów uczestnictwa samorządów lokalnych w swoich pracach oraz uwzględnienie zasad określonych w Agendzie 21 dla Kultury w planach działania.

Barcelona 8 maja 2004

Committee on culture – United Cities and Local Governments – UCLG

Commission de culture – Cités et Gouvernements Locaux Unis – CGLU

Comisión de cultura – Ciudades y Gobiernos Locales Unidos – CGLU

Komitet ds. kultury Zjednoczonych Miast i Samorządów – UCLG

The Agenda 21 for culture is available in English, French, Spanish, Albanian, Arabic, Bulgarian, Catalan, Galician, German, Italian, Japanese, Persian, Polish, Portuguese, Russian, Serbian, Swedish, Turkish and Ukrainian. Committed to cultural and linguistic diversity, the Committee on culture encourages its translation into more languages.

L'Agenda 21 de la culture est disponible en anglais, français, espagnol, albanais, allemand, arabe, bulgare, catalan, galicien, italien, japonais, perse, polonais, portugais, russe, serbe, suédois, turc et ukrainien. Engagé à la diversité culturelle et linguistique, la Commission de culture encourage sa traduction dans d'autres langues.

La Agenda 21 de la cultura está disponible en inglés, francés, español, albanés, alemán, árabe, búlgaro, catalán, gallego, italiano, japonés, persa, polaco, portugués, ruso, serbio, sueco, turco y ucraniano. Comprometido con la diversidad cultural y lingüística, la Comisión de cultura anima a su traducción a otras lenguas.

Agenda 21 dla Kultury jest dostępna w językach: angielskim, francuskim, hiszpańskim, albański, arabskim, bułgarskim, galicyjskim, japońskim, katalońskim, niemieckim, perski, polski, portugalskim, rosyjski, serbskim, szwedzkim, tureckim, ukraińskim i włoskim. Komitet zaangażowany w kwestie różnorodności kulturowej i językowej zachęca do dokonania kolejnych tłumaczeń treści Agendy 21 dla Kultury.

**United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos**

carrer Avinyó, 15
E-08002 Barcelona
Espanya

Tel: +34 93 342 87 50
Fax: +34 93 342 87 60
info@cities-localgovernments.org
www.cities-localgovernments.org

**Ajuntament de Barcelona -
Institut de Cultura**

Palau de la Virreina - la Rambla 99
E-08002 Barcelona
Espanya

Tel: +34 933 161 000
Fax: +34 933 161 020
agenda21cultura@bcn.cat
www.bcn.cat/cultura

www.agenda21culture.net



**United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos**



**Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura**